

Spis treści

Przedmowa	11
Andrzej Friszke, Polityka w imię wartości	13

CZĘŚĆ I

Teksty i dokumenty z lat 1989–1990

ROZDZIAŁ 1. Tworzenie rządu i programu	42
Tadeusz Mazowiecki, Wierność, 2 czerwca 1989 r.	45
Adam Michnik, Wasz prezydent, nasz premier, 3 lipca 1989 r.	49
Karol Modzelewski, Nie róbmy rządu, nie idźmy stąd, 6 lipca 1989 r.	55
Tadeusz Mazowiecki, Spiesz się powoli, 14 lipca 1989 r.	58
Musimy się liczyć z bardzo nieoczekiwanymi rozwiązaniami. Stenogram posiedzenia Prezydium Obywatelskiego Klubu Parlamentarnego, 1 sierpnia 1989 r.	61
Ks. Alojzy Orszulik, Mazowiecki na premiera. Rozmowy Kościoła z komunistami w sierpniu 1989 r.	71
Mówi nowy premier. Rozmowa Anny Bikont z Tadeuszem Mazowieckim, 21 sierpnia 1989 r.	73
Tadeusz Mazowiecki, Nie będę premierem malowanym. Wypowiedź na spotkaniu z OKP, 23 sierpnia 1989 r.	75
Tadeusz Mazowiecki, Polska będzie inna. Przemówienie w Sejmie, 24 sierpnia 1989 r.	78
Nic jeszcze nie planuję, najpierw muszę utworzyć rząd. Pierwsza konferencja prasowa premiera Tadeusza Mazowieckiego, 24 sierpnia 1989 r.	86
Zmiana układu. Rozmowa Jana Dworaka z Tadeuszem Mazowieckim, sierpień 1989 r.	100
John R. Davis, Depesze ambasady USA o tworzeniu rządu, sierpień–wrzesień 1989 r.	104

Tadeusz Mazowiecki, Polacy rozpoczynają nową kartę historii. Przemówienie w Sejmie, 12 września 1989 r.	114
Rady społeczne w MSW i MON. Fragment protokołu ustaleń nr 21/89 posiedzenia Rady Ministrów, 13 września 1989 r.	138
Tadeusz Mazowiecki, Państwo przestało być własnością jednej partii. Przemówienie na spotkaniu z wojewodami, 21 września 1989 r.	139
Tadeusz Mazowiecki, Zmienimy radykalnie politykę wobec Wychodźstwa. Przemówienie na XV Polonijnym Forum Gospodarczym, Poznań, 7 października 1989 r.	141
Tadeusz Mazowiecki, 11 Listopada. Przemówienie w TVP1 i PR1, 11 listopada 1989 r.	143
Tadeusz Mazowiecki, Życzenia wigilijne. TVP1, 24 grudnia 1989 r.	147
Tadeusz Mazowiecki, Początek reform. Przemówienie w Sejmie, 18 stycznia 1990 r.	149
ROZDZIAŁ 2. Sprawy zagraniczne	162
Tadeusz Mazowiecki, Wszyscy musimy się przełamać. Przemówienie na spotkaniu z Polonią, Rzym, 20 października 1989 r.	165
Rozmowa Tadeusza Mazowieckiego z Michaiłem Gorbaczowem, Moskwa, 24 listopada 1989 r.	167
Myszę, że się zrozumieliśmy. Konferencja prasowa premiera Tadeusza Mazowieckiego w Moskwie, 25 listopada 1989 r.	180
Tadeusz Mazowiecki, RWPG do remontu. Fragmenty przemówienia na 45. sesji Rady Wzajemnej Pomocy Gospodarczej, Sofia, 9 stycznia 1990 r.	188
Tadeusz Mazowiecki, Składamy wniosek o przyjęcie do Rady Europy. Przemówienie w Zgromadzeniu Parlamentarnym Rady Europy, Strasburg, 29 stycznia 1990 r.	191
Rozmowa Tadeusza Mazowieckiego z Margaret Thatcher, Londyn, 12 lutego 1990 r.	198
Rozmowa telefoniczna Tadeusza Mazowieckiego z Michaiłem Gorbaczowem, 16 lutego 1990 r.	205
Niemcy, godzina próby. Konferencja prasowa premiera Tadeusza Mazowieckiego, Warszawa, 21 lutego 1990 r.	208
Rozmowa telefoniczna Tadeusza Mazowieckiego z Helmutem Kohlem, 23 lutego 1990 r.	213
Rozmowa Tadeusza Mazowieckiego z George'em H.W. Bushem, Waszyngton, 21 i 22 marca 1990 r.	229

Rozmowa Tadeusza Mazowieckiego z Lawrence'em Eagleburgerem, zastępcą sekretarza stanu USA, Waszyngton, 21 marca 1990 r.	236
Rozmowa Tadeusza Mazowieckiego z Williamem H. Websterem, dyrektorem CIA, Waszyngton, 21 marca 1990 r.	239
Rozmowa Tadeusza Mazowieckiego z Dickiem Cheneyem, sekretarzem obrony USA, Waszyngton, 21 marca 1990 r.	241
Rozmowa Tadeusza Mazowieckiego z Nicholasem Bradym, sekretarzem skarbu USA, Waszyngton, 21 marca 1990 r.	243
Tadeusz Mazowiecki, Toast u Bushów. Przemówienie podczas kolacji w Białym Domu, Waszyngton, 21 marca 1990 r.	246
Tadeusz Mazowiecki, Potrzebujemy pomocy Międzynarodowej Organizacji Pracy. Przemówienie na 77. sesji MOP, 12 czerwca 1990 r.	253
Tadeusz Mazowiecki, Problem granicy z Niemcami musi zostać ostatecznie zamknięty. Przemówienie na spotkaniu z mieszkańcami Szczecina, 24 czerwca 1990 r.	268
Wycofywanie wojsk radzieckich stacjonujących w Polsce. Zarządzenie nr 50 Prezesa Rady Ministrów z dnia 11 października 1990 r.	273
Tadeusz Mazowiecki, Przewyciężyć podział na Europę bogatą i biedną. Przemówienie na posiedzeniu KBWE, Paryż, 20 listopada 1990 r.	275
Tadeusz Mazowiecki, Integracja europejska – zasadniczy kierunek naszej polityki. Przemówienie w Sejmie, 22 listopada 1990 r.	284
Kontakty zagraniczne premiera Tadeusza Mazowieckiego w latach 1989–1990	291
ROZDZIAŁ 3. Wojna na górze	298
Konferencja „Etos Solidarności”, Warszawa, 9 grudnia 1989 r.	301
Tadeusz Mazowiecki, Etyka i polityka. Wykład na Uniwersytecie Katolickim w Leuven w Belgii podczas uroczystości nadania doktoratu honoris causa, 2 lutego 1990 r.	303
Tadeusz Mazowiecki, Polskie piekło. Fragment przemówienia na posiedzeniu Komitetu Obywatelskiego, Warszawa, 31 marca 1990 r.	307
Tadeusz Mazowiecki, „Solidarność” jest fundamentem Polski. Przemówienie na II zjeździe „Solidarności”, Gdańsk, 19 kwietnia 1990 r.	309
Lech Wałęsa, Wojna na górze. Omówienie przemówienia i dyskusji na posiedzeniu Komitetu Obywatelskiego 13 maja 1990 r.	312
Tadeusz Mazowiecki, Rzeczpospolita lokalna mieszkańców. Przemówienie na wiecu przed wyborami samorządowymi, Wrocław, 25 maja 1990 r.	322

Weryfikacja byłych funkcjonariuszy Służby Bezpieczeństwa. Zarządzenie nr 38 Prezesa Rady Ministrów z dnia 8 czerwca 1990 r.	329
Tadeusz Mazowiecki, Bądźmy przeciwnikami, ale nie wrogami. Przemówienie na Konferencji Komitetów Obywatelskich, Warszawa, 17 czerwca 1990 r.	331
Tadeusz Mazowiecki, Spór toczy się o sprawy istotne, a nie personalne. Przemówienie na Konferencji Komitetów Obywatelskich, Warszawa, 1 lipca 1990 r.	337
Korespondencja Lecha Wałęsy z Tadeuszem Mazowieckim, lipiec 1990 r.	344
Tadeusz Mazowiecki, Wybraliśmy pokojową drogę zmian. Przemówienie w Sejmie, 6 lipca 1990 r.	346
Tadeusz Mazowiecki, Jesteśmy w trakcie przeprawy. Przemówienie na spotkaniu rządu ze związkowcami w Stoczni Gdańskiej, 30 sierpnia 1990 r.	356
Tadeusz Mazowiecki, 10. rocznica Sierpnia. Przemówienie w Stoczni Gdańskiej, 31 sierpnia 1990 r.	359
ROZDZIAŁ 4. Kampania prezydencka	362
Lech Wałęsa, 100 milionów dla każdego, październik 1990 r.	364
Tadeusz Mazowiecki, Oświadczenie o kandydowaniu na prezydenta. TVP1, 4 października 1990 r.	365
Tadeusz Mazowiecki, Program dla Polski, październik 1990 r.	366
Tadeusz Mazowiecki, Budujemy Polskę dla wszystkich. Pierwsze przemówienie w kampanii wyborczej, Filharmonia Krakowska, 14 października 1990 r.	377
Tadeusz Mazowiecki, Świadomie odeszliśmy od rządów, które infantylizowały społeczeństwo. Przemówienie na spotkaniu założycielskim Unii Wielkopolan, Poznań, 19 października 1990 r.	388
Musimy się porozumieć po wyborach. Rozmowa Ewy Szemplińskiej i Dariusza Fikusa z Tadeuszem Mazowieckim, 14 listopada 1990 r.	392
Bronię pewnego modelu demokracji. Rozmowa Kazimierza Wóycickiego z Tadeuszem Mazowieckim, listopad 1990 r.	399
Credo polityka. Rozmowa Jerzego Turowicza z Tadeuszem Mazowieckim, listopad 1990 r.	405
ROZDZIAŁ 5. Dymisja	416
Tadeusz Mazowiecki, Oświadczenie o dymisji, 26 listopada 1990 r.	419
Zagrożony jest nie tylko rząd, ale cały ruch „Solidarność”. Stenogram posiedzenia Prezydium Obywatelskiego Klubu Parlamentarnego, 28 listopada 1990 r.	420

Tadeusz Mazowiecki, Należy oddać głos na Wałęsę. Przemówienie na zebraniu założycielskim Unii Demokratycznej, Warszawa, 2 grudnia 1990 r.	433
Tadeusz Mazowiecki, Rząd odchodzi w pół drogi. Przemówienie w Sejmie, 14 grudnia 1990 r.	437
Tadeusz Mazowiecki, Papież apeluje o pojednanie. Notatka z rozmowy telefonicznej z nuncjuszem abp. Józefem Kowalczykiem, 23 grudnia 1990 r.	442
Spotkanie Lecha Wałęsy z Tadeuszem Mazowieckim. Komunikat PAP, Warszawa, 27 grudnia 1990 r.	443
Przebudowa państwa. Sprawozdanie z działalności rządu w okresie od 12 września 1989 do 10 grudnia 1990 r., Warszawa, grudzień 1990 r.	444
Projekty ustaw wniesione przez rząd do Sejmu w okresie od września 1989 do grudnia 1990 r., Warszawa, grudzień 1990 r.	450

CZĘŚĆ II

Teksty z późniejszego okresu

Tadeusz Mazowiecki, Droga do Trzeciej Rzeczypospolitej	463
Wiedziałem, że się uda. Rozmowa Teresy Torąńskiej z Tadeuszem Mazowieckim, 2004 r.	467
Samorząd – kluczowa reforma. Rozmowa Małgorzaty Subotić z Tadeuszem Mazowieckim, 2005 r.	498
Pierwszy wyłom w obozie jałtańskim. Rozmowa Andrzeja Urbańskiego z Tadeuszem Mazowieckim, 1996 r.	501
Nie pytaliśmy Moskwy o pozwolenie. Rozmowa Andrzeja Brzezieckiego z Tadeuszem Mazowieckim, 2009 r.	556
Tadeusz Mazowiecki, Sąd nad grubą kreską	567
Kalendarium wydarzeń z lat 1989–1990	584
Wykaz skrótów	613
Bibliografia	616
Spis ilustracji	618
Indeks osób	623